

NÉPSZABADSÁG

1981 FEB 2 9

Egészen picike utcácska a IX. kerületben a Török Pál utca. Nagyjából egyforma kopottas bérházak, külsőre meg nem mondaná az ember, melyik a Kosztolányi Dezső Művelődési Otthon. Csak egy fekete tábla, rajta az aranybetűs felirat igazít el. A bejárattal szemben egyetlen ajtó. Megismerkedek Szántó Zsuzsanna népművelővel. Kezdetben elég zárkózott, prospektusokat kérek és kapok tőle, majd az igazgatóról érdeklődöm, mikor beszélhetnék vele. Megtudom a következőket: az intézmény, ahol vagyok, egyben a IX. kerületi tanács művelődési intézményeinek igazgatósága. Majzik Katalin igazgató a Ferencváros hét köznevelődési intézményét irányítja. A Kosztolányi a főhadiszállás, de önálló művelődési otthon is. Nem könnyű tehát nyélbe ütni egy találkozót, hiszen az igazgatót sokat van úton a kerületben.

Ez volt az első, amit megkérdeztem tőlem. Hogy vetődtem pont ide? Most, hogy már igen sok ismeret birtokában vagyok, nyugodt lelkiismerettel válaszolhatok, kíváncsi voltam, hogyan lehet korszerű köznevelést tervezni, szervezni százegynégyzetméteren, azaz egyetlenegy teremben. Őszintén szólva ugyanis alapos kételyeim voltak, hogy egy lakásból kialakított, esténként körfüggönnyel kettéválasztható helyiségben mennyiben lehet szó komoly tudatformálásról. Minek is magyarzkodjam hosszasan, tévedtem. Kiderült, hogy a köznevelődés minősége, érthetőbben, hogy milyen programokat szervez egy művelődési otthon, mennyi az új ötlet, milyen a lelkesedés, a látogatottság mértéke, szóval mindez egyáltalán nem függ elsősorban az anyagiaktól, a méretekől, a technikai-műszaki színvonalról... A lényeg a szaktudás, a vezetők, a népművelők rátermettsége.

Majzik Katalin igazgató történe-

Közművelődés százegy négyzetméteren

lem, újkori muzeológia szakon végzett az egyetemen. Hiba csúszott az előzetes számításokba, vagyis nem tudott elhelyezkedni tanult szakmájában. A Kosztolányiba került 1967-ben, 1969-ig végigjárta a népművelők számléltárját, majd kinevezték igazgatónak. Külön feladatnak tartja a vezetést, a gazdálkodást, a személyzeti munkát, melyekkel meg kellett ismerkednie, és úgy elsajátítani, hogy képes legyen akár nap mint nap is felelős döntéseket hozni.

Tudja, a köznevelődésben a spányolviast minden öt évben egyszer találják fel. Sok a hagyományos, de bevált és esetleg felfrissített forma, ezért nincs mit csodálkozni az átfedéseken. Mi törekszünk arra, hogy legyen olyan programunk is, ami sajátos. Ilyen a Pellengérpódium című sorozatunk. Egészen új keletű vállalkozás. A címét nem tartom igazán találónak, mert egy kissé pejoratív értelmű. Célunk, hogy olyan témákat tűzzünk rendszeresen napirendre, amelyek nagyon is foglalkoztatják az embereket. Az előadók, a vitavezetők felkészült szakemberek, ez a színvonalat szavatolja. Mondanék példát. Első alkalommal a téma: Csövesek és életmódjuk. Meghívtuk B. Révész Lászlót a tévétől, Kőbányai Jánost, a téma ismerőjét, aki már publikált erről, köztünk volt Nagy Ferenc, a Beatrice együttes vezetője is. A beszélgetést, a vitát Sárközy Erika rádióriporter vezette. Érdekes, izgalmas, hasznos eszmecsere volt. Ezt követte a Férfi és a nő című összejövetel, ekkor Kósa Erzsébet szociológust és Szilágyi Vilmos szexológust hívtuk meg. Itt tartunk jelenleg. Terveink szerint további témáink: a ci-

gánykérdés, a borraivalózás, az életnarkotikumai, profilabdarúgás amatőr szinten... Egyelőre ennyi. Hozzáteszem, bár időnként éles vitákra is sor kerül, akik a „gyeplőt” kézben tartják, ismert szaktekintélyek, nem megfellebbezhetetlenek, de az adott témát alaposan, mélységében ismerik, tehát nem a hangerő a döntő érv.

Nincs köznevelődési intézmény zene nélkül. Az viszont változó, hogyan iktatják programjaikba a különböző művelődési házak a zenét. A leggyakoribb természetesen a szombat esti diszko. A legpraktikusabb szerződést kötni egy zenekarral, s ha jól játszanak, hozzák a közönséget. Olyat, amelyet. Népszerű még a táncházmozgalom. A Kosztolányiban a sokféleségre törekszenek, az intimebb formákra, és több korosztályra számítanak, de nem egy időben. Immáron vagy tíz éve játszik itt a Benkő Dixieland. Sokan jönnek, sokan kinnrekednek, pedig hétköznap adják műsorukat. Még a folyosó is zsúfolt. Vasárnaponként az Ifjú Zenebarátok klub keretében a kerületi zeneiskolák tanulói részére a Filharmónia biztosít programot. Egészen friss kezdeményezés a zenei óvoda. Két csoportban harminc-harmincöt gyerek jár ide. Vezetője egy nyugdíjas óvónő, aki a Kodály-módszer szerint oktatja, énekelte a kiscsinyeket. Lehet, hogy a szülőknek távolabbi terveik vannak gyerekükkel, ezért íratják be őket, de ez magánügy. Jöhet bárki. Új sorozat, kezdetben még csak kéthavonta, a Zene és látvány. Az a cél, hogy a zenét összekapcsolják valamelyik társművészettel. Manapság az ilyen program iránt elég nagy a kíváncsiság. Jó dolog, hiszen a különböző művészeti

ágak rokonsága nyilvánvaló. Hasznos, ha ez tudatosodik. A sorozat állandó zenekara az öt éve alakult Szintézis együttes. A háromtagú zenekar a programfüzetben a következőket mondja magáról: „Saját kompozíciókat játszunk, felhasználva a rock hangszínt-, illetve hangzásvilágát, valamint a kamarazene szigorú logikáját és a jazz felszabadultságát. Témaválasztásainkban erősen érződik a sci-fi irodalom világa.”

Bizonyára ismeri — magyarázza Majzik Katalin — az amatőr színjátszó mozgalomnak a fővárosban kialakulóban levő mozgalmát, a színjátszást. Mi ezt, úgy mond, gebinben csináljuk, azaz kerületi szinten. Igaz, ez elsősorban tavasz végi, nyári munka, de jut feladat ez ügyben az őszi, téli hónapokra is. Mire gondolok? Eddig csupán két házat sikerült felkutatnunk, ahol a belső udvar alkalmas színjátszásra. Pedig biztosan akad több is. Meg kell találnunk, az illetékesekkel meg kell állapodnunk. Ezt a köznevelődési feladatot időben kell elvégezni, hogy mire itt a jó idő, készen álljon a helyszín, és természetesen addig kiválasztjuk, próbáljuk a produkciókat is. Pályázatot hirdetünk középiszokás színjátszócsoporthoz. Úgy értem, a kerület, vagyis a házak lakói örömmel fogadják ezt a kezdeményezést.

Apropó, nyár! Szinte mindegyik művelődési intézmény szervez programokat a kerületi iskolák nyári napközis tábora részére, sőt olyan nyári táborokat is, ahol a kerületi gyerekek, mondjuk, nyelvi tanfolyam vagy valamilyen éves szakkör záróakkordjaként vesznek részt. Mi tavalyelőtt egy olyan — egyszerűen nyaralási —

lehetőséget teremtettünk, melynek célja a Gubacsi úti művelődési klubunk körzetéhez tartozó, nehéz szociális körülmények között élő, hátrányos helyzetű gyerekek üdültetése volt. A szükség parancsolta. Ezek a gyerekek ingerszegény környezetben élnek, s általában nem nyaralnak sehol. A létszám eléggé korlátozott. 1978-ban Zebegénybe ötvenkét gyereket vittünk, tavaly Barcsra csupán harmincat. Idén is megszervezzük, bár a helyet még nem választottuk ki. Barcs ugyan jó volt, de távoli, nehezen megközelíthető. Mindez nem a Kosztolányi Művelődési Otthon szorosán vett feladata, mégis az itt dolgozó munkatársaimmal és természetesen a többi kerületi népművelővel együtt szervezzük.

Nem esett még szó a művelődési ház és a kerület üzemének viszonyáról. A tanácsi népművelők rendszeresen találkoznak a szakszervezeti irányítású üzemi köznevelődés aktivistáival, a művelődési bizottságok tagjaival. Majzik Katalin és munkatársai nem híve a „külső beavatkozásnak”. Elsősorban kulturális, köznevelődési „szolgáltatást” nyújtanak. Meghallgatják a gyáriak gondját, kéréseit, s mivel ők a szakemberek, igyekeznek mindenben rendelkezésre állni, segíteni. Olyan módszertani útmutatót állítottak össze, ami gyakorlati segítséget adhat. — Ha azt látjuk — mondja az igazgató —, hogy csupán kipipálnak valamit, amiben mi is részt vettünk, s ezzel elintéztnek tekintik a dolgot, akkor vége az együttműködésnek. Mi olyan kapcsolatra törekszünk, mely elősegíti, hogy az üzemi önálló életet éljenek. Ehhez természetesen minden támogatást megadunk.

Százegynégyzetméter kicsi hely, mégis a Kosztolányi Művelődési Otthon népművelői az érdek, hogy ablakot nyitottak a világra, a korszerű köznevelődés felé.

Rados Péter